

Wydanie nr 3 z dnia 30.08.2023r..

Imię i nazwisko		PESEL	ID Zlecenia
Płeć ☐ K ☐ M		Wzrost: cm	Waga: kg
Imię i nazwisko przedstawiciela ustawowego			

Szanowna Pani, Szanowny Panie

Charakterystyka badania tomografii komputerowej bez i z podaniem środka kontrastowego.

Tomografia komputerowa (TK) jest wysokospecjalistycznym badaniem radiologicznym, w którym wykorzystuje się promieniowanie rentgenowskie, powodujące napromieniowanie Pacjenta w czasie badania. Badanie wykonuje się na zlecenia lekarza kierującego zgodnie ze skierowaniem, które powinno zawierać niezbędne dane do prawidłowego wykonania procedury (np. bez/ czy z podaniem środka kontrastowego). Dawka promieniowana jest różna dla różnych badań, ale dopuszczalna dla diagnostyki.

Badanie TK może być wykonane bez lub z podaniem środka kontrastowego. Etapów badania (tzw. faz) po podaniu kontrastu może być kilka. Konieczne jest założenie dostępu żylnego (tzw. wenflonu). O konieczności podania kontrastu może decydować lekarz radiolog nadzorujący badanie, na podstawie danych klinicznych ze skierowania, wywiadu z Pacjentem i jego stanu zdrowia oraz ewentualnych przeciwwskazań do podania kontrastu, a także oceny radiologicznej pierwszej fazy badania wykonanej bez kontrastu. Część badań tomografii komputerowej jest wykonywana bez podania środka kontrastowego. Jest on najczęściej podawany dożylnie, czasami doustnie lub do innych przestrzeni (np. doodbytniczo, do przetok, do kanału kręgowego). Środki kontrastowe w tomografii komputerowej są wydalane przez nerki.

Określona grupa pacjentów ma podwyższone ryzyko wystąpienia reakcji niepożądanych po dożylnym podaniu środka kontrastowego. Należą tu osoby:

- z alergią na leki, pokarmy, surowice, pyłki,
- z astmą, z POCHP (przewlekła obturacyjna choroba płuc), lub innymi alergiami, alergią na jodowe środki kontrastowe, w tym powikłaniami po poprzednich badaniach z kontrastem,
- z zaburzeniami czynności serca, układu krążenia, nerek, cukrzycą,
- alkoholicy,
- z chorobami neurologicznymi, w tym padaczka, zaburzeniami krążenia mózgowego, po i ze świeżymi udarami,
- z podejrzeniem lub rozpoznaną nadczynnością tarczycy, wolami zamostkowymi,
- z obrzękiem szyi spowodowanym powiększeniem tarczycy (wole),
- z rakiem szpiku kostnego (szpiczak mnogi) lub nadprodukcją specjalnych białek (paraproteinemią),
- z chorobami z autoagresji, nużliwością mięśni (miastenia), homocystynurią,
- z nadcisnieniem tętniczym spowodowanym występowaniem guza chromochłonnego nadnerczy,
- ciężarne i kobiety karmiące piersią,
- aktualny poziom kreatyniny u osób niechorujących na nerki nie starszy niż 30 dni,
- aktualny poziom kreatyniny u osób chorujących na nerki nie starszy niż 7 dni.

Opis możliwych powikłań po podaniu środka kontrastowego

W naszych pracowniach stosujemy wyłącznie środki kontrastowe jodowe, niejonowe, a więc takie, które charakteryzują się wysokim stopniem bezpieczeństwa i minimalizują możliwe reakcje niepożądane u badanego Pacjenta. Czasami zdarza się jednak uszkodzenie naczynia żylnego związane z założeniem wenflonu, lub wynacznieniem środka kontrastowego poza żyłę ze skutkami odległymi pod postacią stanu zapalnego lub martwicy skóry.

Środek kontrastowy jest zawsze substancją obcą dla organizmu, a więc mogącą powodować reakcje uboczne, które najczęściej są przejściowe i przemijające. Reakcje te nie zależą od dawki podanego preparatu. Działania uboczne po dożylnym podaniu środka kontrastowego mogą wystąpić natychmiast po podaniu lub później nawet do kilkunastu godzin po badaniu. Mogą mieć różne nasilenie (lekkie, średniego stopnia i ciężkie, do zatrzymania krążenia i oddychania ze zgonem włącznie) oraz różny charakter: miejscowy (m.in. odczyny skórne, ból, pieczenie, swędzenie, wysypka, pęcherze, zaczerwienienie, obrzęk, sinica, stan zapalny, martwica) lub ogólnoustrojowy, (m.in. złe samopoczucie, uderzenia gorąca, zwiększona potliwość, bóle i zawroty głowy, łzawienie oczu, nudności, wymioty, bóle brzucha), a także z zakresu wielu układów: układu oddechowego (m.in. duszność, obrzęk języka, skurcz i obrzęk krtani, spastyczność oskrzeli), układu krążenia (m.in. arytmia, zwyżki lub spadki ciśnienia, utrata przytomności, nagłe zatrzymanie krążenia i oddychania, zgon), układu nerwowego (m.in. drgawki, zaburzenia świadomości). Szczególne znaczenie mają powikłania z układu moczowego (nerek), gdzie jodowe środki kontrastowe mogą powodować zarówno u osób chorych na nerki, jak i u osób zdrowych zaburzenia funkcji nerek w postaci ostrej niewydolności nerek lub tzw. nefropatii pokontrastowej. Stosowane obecnie w pracowniach jodowe preparaty niejonowe, ograniczają zarówno częstość jak i nasilenie występowania reakcji ubocznych, jednak nie eliminują ich całkowicie. **Bardzo ważnym elementem przygotowania do badania jest oznaczenie aktualnego poziomu kreatyniny i przesączenia nerkowego (e-GFR)**, oraz wywiad i kwalifikacja do badania (Ankieta Diagnostyczna do badania tomografii komputerowej). Radiolog nadzorujący badanie może nie wyrazić zgody na podanie kontrastu, jeśli Pacjent ma do tego bezwzględne przeciwwskazania. Każdorazowo Pacjent musi podjąć i podpisać świadomą zgodę na wykonanie badania tomografii komputerowej i podanie środka kontrastowego.

**INFORMACJA DLA PACJENTA NA TEMAT TOMOGRAFII KOMPUTEROWEJ
ORAZ FORMULARZ ŚWIADOMEJ ZGODY NA BADANIA TOMOGRAFII KOMPUTEROWEJ**

Wydanie nr 3 z dnia 30.08.2023r..

Przed dostarczeniem skierowania pacjent z lekarzem kierującym bądź samodzielnie, powinien wypełnić poniższy kwestionariusz ANKIETY DIAGNOSTYCZNEJ DO BADANIA TOMOGRAFII KOMPUTEROWEJ.

Przed planowanym badaniem TK z podaniem środka kontrastowego pacjent powinien na 6 godzin przed badaniem nie spożywać posiłków i płynów z wyjątkiem wody niegazowanej ok. 0,5 l poza pracownią. Pacjenci, którzy mają badanie jamy brzusznej z kontrastem proszeni są o przyniesienie 1,5 l butelki wody ze sobą w dniu badania.

Dla bezpieczeństwa pacjentów zaleca się pozostanie na obserwacji w pracowni bezpośrednio po wykonaniu badania z dożylnym podaniem kontrastu przez okres 30 minut. Zawsze o objawach jakiegokolwiek powikłania należy niezwłocznie powiadomić personel medyczny. Po badaniu zaleca się wypicie do 1,5 l płynów.

ANKIETA DIAGNOSTYCZNA DO BADANIA TOMOGRAFII KOMPUTEROWEJ

Uprzejmie prosimy o wypełnienie poniższego kwestionariusza przez zaznaczenie znakiem „X” odpowiedzi „TAK” lub „NIE”. Jeżeli na któreś z pytań odpowiedź brzmi „TAK”, prosimy podkreślić lub dopisać właściwe informacje.

Wszystkie dane zamieszczone w tym kwestionariuszu objęte są tajemnicą i ochroną zgodnie z obowiązującym prawem.

	TAK	NIE
Czy miał/a Pan/i w przeszłości badanie TK ze środkiem kontrastowym?		
Jeżeli tak, to czy wystąpiły jakieś powikłania (reakcje uczuleniowe)		
Czy jest Pan/i uczulony/a na leki, substancje chemiczne, pokarmy? Jeżeli TAK to proszę podać na co		
Czy choruje Pani/Pan na choroby nerek? Jeżeli TAK, to proszę podać jakie leki są przyjmowane		
Czy choruje Pan/i na choroby tarczycy? Jeżeli TAK, to proszę podać jakie leki są przyjmowane		
Czy choruje Pan/i na cukrzycę? Jeżeli TAK, to proszę podać jakie leki są przyjmowane		
Pacjenci przyjmujący leki z grupy biguanidów (metformina, metformax, siofor itp.) powinni wstrzymać się od przyjmowania leków na 48h przed badaniem i 48h po badaniu.		
Czy choruje Pan/i na nadciśnienie tętnicze?		
Czy choruje Pan/i na astmę?		
Czy choruje Pan/i na choroby układu nerwowego (udar, padaczka, utraty przytomności)?		
Czy ma Pan/i dodatkową dokumentację medyczną ze sobą?		

Czy jest Pani w ciąży?		
Czy karmi Pani piersią?		
Aktualny poziom kreatyniny		
Aktualny poziom TSH		

Oświadczam, że nie zataiłem(am) żadnych znanych mi informacji o stanie mojego zdrowia, przebiegu dotychczasowego leczenia, czy przyjmowanych leków. Miałem(am) pełną możliwość zadawania pytań dotyczących planowanego badania, zostałem(am) poinformowany(a) przez lekarza kierującego: o charakterze, celu badania diagnostycznego, o związanym z nim ryzyku i możliwości powikłań. Uzyskałem(am) zrozumiałe dla mnie, wyczerpujące odpowiedzi.

Po podjęciu samodzielnej decyzji, na co miałem(am) wystarczającą ilość czasu, będąc świadomym(mą) wynikających z tego faktu konsekwencji zdrowotnych, wyrażam świadomą zgodę na wykonanie zleconego badania tomografii komputerowej oraz dożylnie podanie środka cieniującego.

Czytelny podpis pacjenta/opiekuna prawnego/ustawowego
data, imię i nazwisko

Czytelny podpis dziecka po ukończeniu 16 roku życia
data, imię i nazwisko

Wyrażenie świadomej zgody przez pacjenta jest niemożliwe z powodu:

.....
data, pieczętka, podpis lekarza